

ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะในบทบาทของผู้เรียนและทักษะในบทบาทของครู
ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร

The Relationship Between Student Role Skills and Teacher Role Skills in the
Twenty-First Century of Pre-Service Teachers
at Rajabhat Universities in Bangkok Metropolis

กุลรชา จำปาเฟื่อง

Kunracha Champafuang

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Ramkhamhaeng University

E-mail: Bombay_bigboomclub@hotmail.com

Received June 22, 2020; Revised August 1, 2020; Accepted September 30, 2020

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ (1) ศึกษาทักษะในบทบาทของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 (2) ศึกษาทักษะในบทบาทของครูในศตวรรษที่ 21 และ (3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะในบทบาทของผู้เรียน และทักษะในบทบาทของครูในศตวรรษที่ 21 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 5 ปีการศึกษา 2562 กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 453 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คานอนิคอล

ผลการวิจัยพบว่า ทักษะในบทบาทของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ด้านที่มีร้อยละของคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีร้อยละของคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 88.29 ในส่วนของทักษะในบทบาทของครูในศตวรรษที่ 21 ด้านที่มีร้อยละของคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการใช้สื่อ และด้านทักษะผู้นำในการจัดการเรียนรู้ มีร้อยละของคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 85.60 และทักษะในบทบาทของผู้เรียน และทักษะในบทบาทของครูในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($R_c = 0.818$)

คำสำคัญ: ทักษะในบทบาทของผู้เรียน; ทักษะในบทบาทของครู; ทักษะในศตวรรษที่ 21

Abstract

The purposes of this study were as follows: (1) to study the student role skills in the twenty-first century of pre-service teachers; (2) to study the teacher role skills in the twenty-first century of the teachers under study; and (3) to study the relationship between the student role skills and the teacher role skills of these teachers in the twenty-first century. The sample population consisted of 453 fifth year pre-service undergraduates in the Faculty of Education in the academic year 2019 at Rajabhat Universities in Bangkok Metropolis. The research instrument was a questionnaire. The statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, and standard deviation. The technique of the canonical correlation coefficient was also employed.

The results of the study showed that the student role skills in the twenty-first century of the students under study in the aspect of information technology exhibited the highest mean score at 88.21 percent. The teacher role skills in the twenty-first century of the teachers under investigation in the aspects of media use and leadership skills in learning management exhibited the highest mean score at 85.60 percent. And the student role skills and teacher role skills in the twenty-first century of the teachers under study exhibited a correlation at the statistically significant level of .05 ($R_c = 0.818$).

Keywords: The student role skills; The teacher role skills; Skills in the twenty-first century

บทนำ

ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษาภายใต้ยุทธศาสตร์ของการปฏิรูปการศึกษาในศตวรรษที่ 21 นั้น การศึกษากับการพัฒนาสังคมเป็นหลักสำคัญ โดยรวมของความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในมิติต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการพัฒนา ซึ่งภายใต้ยุทธศาสตร์ของการปฏิรูปการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในปัจจุบันได้มุ่งเน้นในมิติของการพัฒนา 4 มิติที่สำคัญ ได้แก่ การปฏิรูปนักเรียนยุคใหม่ การปฏิรูปครูยุคใหม่ การปฏิรูปโรงเรียนยุคใหม่หรือแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่และการปฏิรูประบบบริหารจัดการยุคใหม่ ซึ่งในทุกมิตินั้นจะมีความสอดคล้องสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบเพื่อให้บรรลุผลของการปฏิรูปการศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21 (สุรศักดิ์ ปาเฮ, 2556) สำหรับการปฏิรูปเพื่อพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่นั้น ได้มีข้อเสนอแนะในเชิงยุทธศาสตร์ของการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษาหลากหลายแนวทางตามข้อเสนอของคณะกรรมการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการที่ได้เสนอแนะไว้ ทั้งนี้เพื่อสร้างให้ครูยุคใหม่มีบทบาทในการเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และสามารถจัดการเรียนการสอน

ได้อย่างมี คุณภาพ มาตรฐาน และในขณะเดียวกันสามารถพัฒนาตนเอง และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง ในสภาพการเรียนรู้ที่ผ่านมายังพบปัญหาที่เกิดมาจากปัจจัยด้านสมรรถนะและทักษะที่สำคัญเกือบทุกด้าน ซึ่งมีทั้งที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนเองและครูผู้สอนยกตัวอย่าง เช่น ปัญหาที่พบสำหรับผู้เรียนที่เห็นได้เด่นชัดที่สุด คือ การจัดการเรียนรู้ที่ยังไม่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสังเกตได้จากผู้เรียนยังขาดการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองและคิดวิเคราะห์ไม่เป็น ไม่สามารถสื่อสารหรือแก้ปัญหาได้ทันที่ ดังนั้นจึงมีการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ (ปริดา กลั่นแก้ว, 2552) ส่วนปัญหาที่พบสำหรับครูผู้สอนที่เห็นได้ชัดจนเป็นปัญหาด้านการใช้เทคโนโลยี ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศส่งผลต่อความเจริญก้าวหน้าโดยรวม แต่ขาดการบริหารจัดการเทคโนโลยี สารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ ขาดการบูรณาการ ขาดกลไกประสานงานที่ชัดเจนในการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ รวมถึงการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างพอเพียง และเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมเป็นสิ่งที่ปัญหา (ศิริลักษณ์ นาทัน, 2550) ส่วนทักษะในด้านอื่นก็พบปัญหาเช่นกัน

แผนการศึกษาแห่งชาติ (2545-2559) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) ได้กล่าวว่า ครูมีปัญหาด้านคุณภาพการสอน ครูบางคนไร้ศีลธรรม จริยธรรม ซึ่งมีผลต่อการศึกษาของเด็กอย่างมาก และจากการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552) ได้ศึกษาปัญหาการผลิตและการพัฒนาครูในระหว่างปี พ.ศ. 2542 – 2550 สรุปได้ว่า หลักสูตรการผลิตครูไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติจริง ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยผลิตและหน่วยใช้ครู คุณภาพบัณฑิตยังไม่เป็นที่พอใจ ความศรัทธาในวิชาชีพครูมีน้อยทำให้ขาดคนดี คนเก่งมาเรียนครู ทำให้ขาดครูที่มีคุณภาพ ครูบางส่วนขาดจิตสำนึกในการเป็นครู โดย เปื้อง กิจรัตน์ภร (2554) ได้กล่าวในที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏว่า “การพัฒนาหลักสูตรการผลิตครูและการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาครูยังไม่สอดคล้องกับการพัฒนาการศึกษาที่ส่งผลต่อเยาวชนในสังคมและประเทศชาติ” ซึ่งสอดคล้องกับ รุ่ง แก้วแดง (2546) ที่กล่าวว่า “การผลิตครูจำเป็นต้องสร้างครูยุคใหม่ ซึ่งไม่ใช่ครูที่มียืนสอนหน้าชั้นเรียนโดยใช้ชอล์กกับกระดานดำเพียงอย่างเดียว และสอนโดยการบอกให้จดหรือท่องจำอย่างในอดีต แต่จะต้องเป็นครูที่คอยช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกในการเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คอยกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาและพัฒนาองค์ความรู้ด้วยตนเอง เพื่อวางรากฐานสำหรับการศึกษาตลอดชีวิต” ซึ่งการจะสร้างครูยุคใหม่นี้ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับปรุงกระบวนการผลิต พัฒนา และเสริมสร้างแรงจูงใจเพื่อให้อาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูง

สถาบันการผลิตครู และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ก้าวสู่ศตวรรษที่ 21 จะต้องเผชิญกับภาระงานและสิ่งที่ท้าทาย การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วด้วยเทคโนโลยี และสติปัญญาของมนุษย์ เมื่อคำนึงถึงอัตราการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและความรู้ต่าง ๆ ที่กำลังจะถูกสร้างขึ้น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูรวมถึงนักศึกษาที่จะออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจำเป็นต้องมี

ทักษะที่จำเป็นเพื่อเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงและใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าตลอดระยะเวลาการฝึกประสบการณ์ (วาทัญญ ชลิบเงิน, 2554)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ทักษะผู้เรียนและทักษะครูในศตวรรษที่ 21 เป็นเรื่องที่มีความจำเป็นเป็นอย่างมากสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องทำความเข้าใจและเรียนรู้ที่จะนำไปปรับประยุกต์ใช้สำหรับการเรียนการสอนของตนเอง นักศึกษาฝึกสอนซึ่งต้องออกไปปฏิบัติการฝึกสอนในชั้นปีสุดท้ายให้กับผู้เรียนในสถานศึกษาจริง จำเป็นเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำความเข้าใจและสามารถใช้ทักษะครูในศตวรรษที่ 21 ควบคู่ไปกับการใช้ทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะในบทบาทของผู้เรียน และทักษะในบทบาทของครูในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะในบทบาทของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
2. เพื่อศึกษาทักษะในบทบาทของครูในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะในบทบาทของผู้เรียน และทักษะในบทบาทของครูในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะในบทบาทของผู้เรียน และทักษะในบทบาทของครูในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร มีวิธีดำเนินการและขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 5 ปีการศึกษา 2562 กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 2,015 คน กำหนดขนาดตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (อ้างถึงใน สุมิต ติรกันนท์, 2557) จะมีขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 323 คน ทำการสุ่มนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา และมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา โดยใช้การสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 453 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่ตั้งไว้ เพื่อรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับพฤติกรรมเกี่ยวกับทักษะในบทบาทของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และทักษะในบทบาทของครูในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ วิชาศึกษาศาสตร์ คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ โดยผู้วิจัยได้ออกแบบสอบถาม โดยการศึกษาทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ สาขาวิชา และมหาวิทยาลัยที่ศึกษา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามพฤติกรรมเกี่ยวกับทักษะในบทบาทของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ วิชาศึกษาศาสตร์ มี 3 ด้าน คือ ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี และทักษะชีวิตและอาชีพของผู้เรียน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งเป็นข้อคำถามที่ให้ผู้ตอบประเมินตามระดับการประเมิน 5 ระดับ และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามพฤติกรรมเกี่ยวกับทักษะในบทบาทของครูในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ วิชาศึกษาศาสตร์ มี 3 ด้าน คือ ทักษะด้านการจัดการเรียนรู้และการสร้างนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ และทักษะชีวิตและอาชีพของครู มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งเป็นข้อคำถามที่ให้ผู้ตอบประเมินตามระดับการประเมิน 5 ระดับ จากนั้นนำแบบสอบถามดังกล่าวมาพิจารณาความเหมาะสมของการใช้ภาษา และตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 คน เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) พิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม กับนิยามศัพท์เฉพาะ และให้คำแนะนำปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เกิดความชัดเจน ถูกต้องและสมบูรณ์ และหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวัดตามนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC) เลือกข้อคำถามที่มีค่า $IOC > 0.5$ ซึ่งจากแบบสอบถามได้ค่า IOC อยู่ในช่วง 0.67 – 1.00 และปรับปรุงข้อคำถามที่เลือกไว้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้มีความเที่ยงตรงของเนื้อหาสมบูรณ์ยิ่งขึ้น แล้วนำไปทดลองใช้ (Try – Out) กับนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ วิชาศึกษาศาสตร์ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน นำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – Coefficient) ของแบบสอบถามพฤติกรรมเกี่ยวกับทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ วิชาศึกษาศาสตร์ ในบทบาทของผู้เรียน ได้เท่ากับ .945 และหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – Coefficient) ของแบบสอบถามพฤติกรรมเกี่ยวกับทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ วิชาศึกษาศาสตร์ ในบทบาทของครู ได้เท่ากับ .971 ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่มีความเชื่อมั่นสูง จึงจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับจริงและนำไปเก็บข้อมูลต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ประสานงานกับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา และมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามถึงคณะบดีคณะครุศาสตร์ ของแต่ละมหาวิทยาลัยเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด

3.2 นำหนังสือเสนอต่ออาจารย์ผู้รับผิดชอบนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล

3.3 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และรับข้อมูลคืนด้วยตนเอง

3.4 นำแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความเรียบร้อยสมบูรณ์ และถูกต้อง เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

แสดงผลการวิเคราะห์ในรูปตารางประกอบคำบรรยาย โดยค่าสถิติที่ใช้ คือ (1) หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าต่ำสุด (Minimum) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (2) วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คาโนนิคัล (Canonical correlation coefficient) ใช้ในการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างทักษะในบทบาทของผู้เรียน กับทักษะในบทบาทของครูในศตวรรษที่ 21

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะในบทบาทของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้านที่มีร้อยละของค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศคิดเป็นร้อยละ 88.29 โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 21.19 คะแนน จากคะแนนเต็ม 24 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.55 คะแนน คะแนนสูงสุด เท่ากับ 24 คะแนน และคะแนนต่ำสุด เท่ากับ 11 คะแนน รองลงมา คือ ด้านทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม คิดเป็นร้อยละ 84.85 โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 16.97 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.37 คะแนน คะแนนสูงสุด เท่ากับ 20 คะแนน และคะแนนต่ำสุด เท่ากับ 10 คะแนน และด้านที่มีร้อยละของค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา คิดเป็นร้อยละ 79.25 โดยมีค่าเฉลี่ย 19.02 คะแนน จากคะแนนเต็ม 24 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.92 คะแนน คะแนนสูงสุด เท่ากับ 24 คะแนน และคะแนนต่ำสุด เท่ากับ 11 คะแนน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าสถิติเบื้องต้นของตัวแปรทักษะในบทบาทของผู้เรียน

ตัวแปร	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน สูงสุด	คะแนน ต่ำสุด
ทักษะในบทบาทของผู้เรียน						
1. ด้านความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม	24	19.10	79.58	2.89	24.00	12.00
2. ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและ การแก้ปัญหา	24	19.02	79.25	2.92	24.00	11.00
3. ด้านการสื่อสารและการร่วมมือ	24	20.25	84.38	2.58	24.00	12.00
4. ด้านสารสนเทศ	20	15.98	79.90	2.56	20.00	8.00
5. ด้านสื่อ	20	16.94	84.70	2.53	20.00	8.00
6. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	24	21.19	88.29	2.55	24.00	11.00
7. ด้านความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว	20	16.58	82.90	2.41	20.00	9.00
8. ด้านการริเริ่มและการกำกับดูแล ตนเอง	16	13.24	82.75	2.09	16.00	7.00
9. ด้านทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ ข้ามวัฒนธรรม	20	16.97	84.85	2.37	20.00	10.00
10. ด้านการสร้างผลผลิตและความรู้ รับผิด	16	13.44	84.00	1.88	16.00	7.00
11. ด้านความเป็นผู้นำและความ รับผิดชอบ	28	22.35	79.82	3.71	28.00	11.00

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะในบทบาทของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้านที่มีร้อยละของค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านการใช้สื่อ และด้านทักษะผู้นำในการจัดการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 85.60 โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 17.12 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.48 คะแนน คะแนนสูงสุด เท่ากับ 20 คะแนน และคะแนนต่ำสุด เท่ากับ 9 คะแนน รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาตนเองคิดเป็นร้อยละ 84.08 โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 10.09 คะแนน จากคะแนนเต็ม 12 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.58 คะแนน คะแนนสูงสุด เท่ากับ 12 คะแนน และคะแนนต่ำสุด เท่ากับ 5 คะแนน และด้านที่มีร้อยละของค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการสร้างความสัมพันธ์ในสังคม คิดเป็นร้อยละ 78.17 โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 9.38 คะแนน จากคะแนนเต็ม

12 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.95 คะแนน คะแนนสูงสุด เท่ากับ 12 คะแนน และคะแนนต่ำสุด เท่ากับ 1 คะแนน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าสถิติเบื้องต้นของตัวแปรทักษะในบทบาทของครู

ตัวแปร	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน สูงสุด	คะแนน ต่ำสุด
ทักษะในบทบาทของครู						
1. การคิดสร้างสรรค์และการสร้างนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้	24	19.76	82.33	2.92	24.00	11.00
2. ด้านการใช้การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาในการจัดการเรียนรู้	20	16.45	82.25	2.41	20.00	9.00
3. ด้านการสื่อสารและการร่วมมือในการจัดการเรียนรู้	24	19.83	82.63	2.76	24.00	12.00
4. ด้านการจัดการสารสนเทศ	20	16.47	82.35	2.36	20.00	9.00
5. ด้านการใช้สื่อ	20	17.12	85.60	2.65	20.00	7.00
6. ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้	16	12.84	80.25	2.72	16.00	1.00
7. ด้านความยืดหยุ่นและการปรับตัวในการจัดการเรียนรู้	24	19.64	81.83	3.20	24.00	11.00
8. ด้านการพัฒนาตนเอง	12	10.09	84.08	1.58	12.00	5.00
9. ด้านการสร้างความสัมพันธ์ในสังคม	12	9.38	78.17	1.95	12.00	1.00
10. ด้านการสร้างองค์ความรู้และการพัฒนาผู้เรียน	20	16.44	82.20	2.71	20.00	3.00
11. ด้านทักษะผู้นำในการจัดการเรียนรู้	20	17.12	85.60	2.48	20.00	9.00

วัตถุประสงค์ที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คาโนนิกอล (Canonical correlation coefficient) ทักษะในบทบาทของผู้เรียน กับทักษะในบทบาทของครู มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($R_c = 0.818$) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสหสัมพันธ์คานอนิคอลระหว่างทักษะในบทบาทของผู้เรียน กับทักษะในบทบาทของครูในศตวรรษที่ 21

Canonical function	Eigenvalue	% of variance	R_c	R_c^2	Wilks'lambda	F	df	p
1	2.031	71.751	.818	.670	.157	7.443*	121.00	.000
2	.309	10.922	.486	.236	.478	3.364*	100.00	.000
3	.167	5.919	.378	.143	.626	2.598*	81.00	.000
4	.105	3.735	.309	.095	.731	2.181*	64.00	.000
5	.080	2.833	.272	.074	.809	1.922*	49.00	.000
6	.048	1.696	.214	.045	.874	1.656*	36.00	.009
7	.039	1.410	.195	.038	.916	1.550*	25.00	.041
8	.031	1.106	.174	.030	.952	1.335	16.00	.167
9	.014	.499	.118	.013	.982	.858	9.00	.562
10	.003	.109	.055	.003	.996	.383	4.00	.821
11	.000	.013	.019	.0003	.999	.167	1.00	.683

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะในบทบาทของผู้เรียน และทักษะในบทบาทของครูในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่สรุปไว้ข้างต้น มาอภิปรายร่วมกับการทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีรายละเอียดดังนี้

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ทักษะในบทบาทของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้านที่มีร้อยละของค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ อาจเป็นเพราะโลกปัจจุบันเป็นโลกที่แวดล้อมไปด้วยอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ ไม่ว่าจะเป็นคอมพิวเตอร์แบบพกพา โทรศัพท์มือถือหรือแท็บเล็ต ที่เชื่อมต่อบุคคลกับครอบครัว เพื่อน ผู้เชี่ยวชาญสังคม และโลกได้อย่างง่ายดาย และทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิธีการเรียน จากการเรียนในห้องเรียนเป็นการเรียนด้วยตัวเอง ค้นหาความรู้ด้วยตัวเอง แลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ผ่าน Social Media (กรอบแนวคิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 EnGauge อ้างถึงใน สุนีย์ ชัยสุขสังข์, 2557) ซึ่งสอดคล้องกับชุดนิยาม ลัจจามันท์ (2556) ที่กล่าวถึงกรอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศไทย ระยะ พ.ศ. 2544–2563 หรือ ICT2020 ในยุทธศาสตร์ที่ 2 คือ การพัฒนาทุนมนุษย์ที่มีความสามารถในการสร้างสรรค์และใช้สารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ มีวิจรรณญาณ และรู้เท่าทัน รวมถึงพัฒนาบุคลากร ICT ที่มีความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญระดับสากล โดยการปรับปรุงเนื้อหาหรือหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา โดยให้เพิ่มเนื้อหาที่เป็นการเสริมสร้างทักษะในการใช้ประโยชน์จาก ICT ที่เหมาะสมกับการเรียนรู้และการดำรงชีวิต ส่วนด้านที่มีร้อยละของค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

คือ ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา เนื่องมาจากพฤติกรรมเกี่ยวกับการคิดอย่างมี
 วิจารณญาณและการแก้ปัญหาเป็นพฤติกรรมการคิดขั้นสูง จำเป็นต้องได้รับการฝึกฝน และกระตุ้นให้
 เกิดการคิดอย่างสม่ำเสมอจึงจะสามารถแสดงพฤติกรรมนั้นออกมาได้อย่างเป็นประจำ รวมทั้งรูปแบบ
 การจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันยังไม่ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูงซึ่งสอดคล้องกับ
 กฤษณา โลหการก (2560) ที่ศึกษาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชาวเขา เผ่าม้ง
 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดตาก ผลการศึกษาพบว่านักเรียนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่มีคะแนนทักษะการ
 คิดอย่างมีวิจารณญาณในระดับน้อยมาก คิดเป็นร้อยละ 63.33 และสอดคล้องกับ O'Brien (2013) ที่ได้
 ศึกษาการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ พบว่านักเรียนมีความรู้ มีข้อมูล แต่ไม่สามารถนำไปลง
 ข้อสรุปหรือเชื่อมโยงความรู้ได้

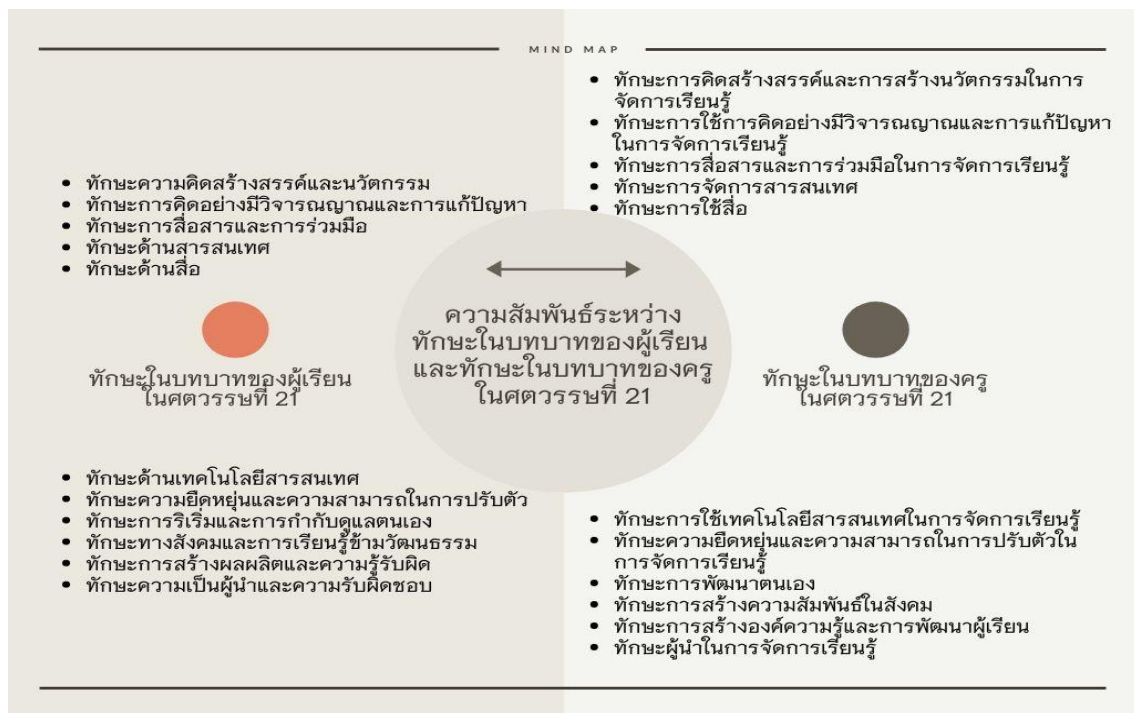
ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ทักษะในบทบาทของของครูในศตวรรษที่ 21 ของ
 นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้านที่มีร้อยละของค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการใช้สื่อ และด้าน
 ทักษะผู้นำในการจัดการเรียนรู้ เนื่องมาจากในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาฝึกสอน จะมี
 การการประเมินจากอาจารย์นิเทศทั้งจากของมหาวิทยาลัย และจากอาจารย์พี่เลี้ยงของโรงเรียน ซึ่ง
 ประเด็นหนึ่งที่สำคัญในการประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คือการสร้างและการใช้สื่อประกอบการ
 จัดการเรียนการสอน ทั้งนี้การใช้สื่อในการจัดการเรียนรู้เป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยในการจัดการเรียนรู้ที่มี
 ประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ มานิตย์ นาคเมือง (2552) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะในการจัดการ
 เรียนรู้ พบว่าตัวบ่งชี้หนึ่งที่กำหนดไว้ คือ ความสามารถในการใช้สื่อและพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยี
 ทางการศึกษาเพื่อการจัดการเรียนรู้ เช่นเดียวกับสำนักงานมาตรฐานวิชาชีพสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา
 ได้ออกข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพครูในสมรรถนะของครูในการจัดการเรียนรู้ไว้ด้านหนึ่ง คือ
 สามารถเลือกใช้ พัฒนา และสร้างสื่ออุปกรณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน และด้านที่มีร้อยละของ
 ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการสร้างความสัมพันธ์ในสังคม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาที่ไปฝึก
 ประสบการณ์วิชาชีพ มีระยะเวลาในการฝึกกับสถานศึกษานั้น ๆ 1 ปี หรือบางมหาวิทยาลัยให้ฝึกเทอมละ
 สถานศึกษา จึงอาจเป็นผลให้นักศึกษาไม่ค่อยมีโอกาสในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาฝึกสอน
 กับผู้เรียน นักศึกษาฝึกสอนกับครูในโรงเรียน นักศึกษาฝึกสอนกับเพื่อนนักศึกษาฝึกสอนจากสถาบันอื่น
 หรือนักศึกษาฝึกสอนกับผู้ปกครองและชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ ริชาร์ด ดูดฟรี และรีเบ็กคา ดูโฟร์ (อ้างใน
 วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอธิป จิตฤกษ์, 2554) ที่กล่าวว่าสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมที่สุดในการสอน
 ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 จะต้อง สนับสนุนชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional learning
 communication หรือ PLC) เพื่อให้ทางการศึกษาได้ร่วมมือทำงาน แบ่งปันแนวทางปฏิบัติการที่ดี และ
 ผลานทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เข้ากับการปฏิบัติในห้องเรียน และ Pefianco (2009) กล่าวถึงสมรรถนะ
 ด้านการสร้างเครือข่ายกับผู้เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะผู้ปกครองผู้เรียน ได้แก่ 1) ส่งเสริมทักษะด้านการ
 ประชาสัมพันธ์ 2) พัฒนาความเป็นหุ้นส่วนกับผู้ปกครองและ ผู้เกี่ยวข้อง 3) แบ่งปันความรับผิดชอบแก่
 ชุมชนในการจัดการศึกษาแก่ผู้เรียน และ 4) ร่วมกิจกรรมด้านสังคมกับ ชุมชนและเมื่อพิจารณาข้อคำถาม

ในแต่ละด้าน นักศึกษาส่วนใหญ่มีพฤติกรรมกาปฏิบัติเป็นประจำ และเกือบทุกครั้งมากกว่าด้านอื่น ๆ และส่วนใหญ่ไม่เลือกตอบพฤติกรรมกาปฏิบัติระดับไม่เคยปฏิบัติเลย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง ทักษะในบทบาทของผู้เรียน กับ ทักษะในบทบาทของครูในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($R_c = 0.818$) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Derya (2017) พบว่า ทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีความสัมพันธ์กับทักษะครูในศตวรรษที่ 21 ที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่า ครูจะสอนตามแนวทางที่ครูได้เรียนรู้มาตามแนวคิดของ Derya (2017) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Burns & Sinfield (2004) ที่พบว่าการเรียนรู้เกิดจากการสื่อสารระหว่างครูกับผู้เรียน ครูเป็นผู้กำหนด กระบวนการเรียนรู้โดยครูจะสร้างเนื้อหาและรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามที่ครูได้เรียนรู้มาก่อนหน้า ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ซึ่งเก็บข้อมูลกับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู ซึ่งมีบทบาทเป็นทั้งผู้เรียน และครูในศตวรรษที่ 21 จากผลการศึกษาความสัมพันธ์อาจจะมีความเป็นไปได้ที่ในขณะที่นักศึกษา ฝึกสอนอยู่ในบทบาทของครู นักศึกษาก็ใช้ทักษะในบทบาทของผู้เรียนเพื่อเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ในเวลา เดียวกัน ส่งผลให้ทักษะในบทบาทของครู และทักษะในบทบาทของผู้เรียนของศึกษามีความสัมพันธ์ ทางบวกกันที่ระดับ .05

สรุป

สรุปในภาพรวมจากการวิจัยทำให้เกิดความรู้เกี่ยวกับทักษะของนักศึกษาฝึกประสบการณ์ วิชาชีพรูในบทบาทของผู้เรียน และในบทบาทของครูในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีความสัมพันธ์กันดังแผนภาพ

ทักษะในบทบาทของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย ทักษะความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา ทักษะการสื่อสารและการร่วมมือ ทักษะด้านสารสนเทศ ทักษะด้านสื่อ ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว ทักษะการริเริ่มและการกำกับดูแลตนเอง ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม ทักษะการสร้างผลผลิตและการรู้รับผิด และทักษะความเป็นผู้นำและความรับผิดชอบ

ทักษะในบทบาทของครูในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย ทักษะการคิดสร้างสรรค์และการสร้างนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ ทักษะการใช้การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาในการจัดการเรียนรู้ ทักษะการสื่อสารและการร่วมมือในการจัดการเรียนรู้ ทักษะการจัดการสารสนเทศ ทักษะการใช้สื่อ ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้ ทักษะความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัวในการจัดการเรียนรู้ ทักษะการพัฒนาตนเอง ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ในสังคม ทักษะการสร้างองค์ความรู้และการพัฒนาผู้เรียน และทักษะผู้นำในการจัดการเรียนรู้

ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะในบทบาทของผู้เรียน กับทักษะในบทบาทของครูในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีความสัมพันธ์กัน แสดงให้เห็นว่านักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งมีบทบาทเป็นทั้งผู้เรียน และครูในศตวรรษที่ 21 ในขณะที่นักศึกษาฝึกสอนใช้ทักษะในบทบาทของครู นักศึกษาก็ใช้ทักษะในบทบาทของผู้เรียนเพื่อเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ในเวลาเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ทักษะในบทบาทของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ด้านที่มีร้อยละของค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา ดังนั้นคณะครุศาสตร์หรือหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพควรนำผลดังกล่าวไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมหรือกระตุ้นพฤติกรรมและการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกกระบวนการคิดขั้นสูงดังกล่าวข้างต้นให้เกิดความชำนาญ และเกิดเป็นทักษะเฉพาะตัวบุคคลขึ้น เช่น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับประเด็นทางสังคม เป็นต้น

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ทักษะในบทบาทของครู ด้านที่มีร้อยละของค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการสร้างความสัมพันธ์ในสังคม ดังนั้นคณะครุศาสตร์ หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพ หรือสถานศึกษาควรจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาฝึกสอนกับผู้เรียน ครู เพื่อนนักศึกษา ผู้ปกครอง หรือชุมชน เพิ่มมากขึ้น เพื่อช่วยฝึกทักษะการสร้างความสัมพันธ์ในสังคมของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เช่น กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน โดย

ให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพได้ออกไปทำกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียนร่วมกับครูพี่เลี้ยงของแต่ละโรงเรียน ซึ่งจะทำให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพได้มีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียน กับครูพี่เลี้ยง กับผู้ปกครอง รวมถึงชุมชนมากขึ้น

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ทักษะในบทบาทของผู้เรียน มีความสัมพันธ์กับทักษะในบทบาทของครู คณะครูศาสตร์ ซึ่งมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสำหรับการออกไปฝึกสอน อาจจะเป็นผลของการวิจัยไปเป็นพื้นฐานและเป็นแนวทางในการบริหารงานวิชาการและการพัฒนานักเรียนในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดเรื่องการเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ในด้านต่าง ๆ ข้างต้น เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ให้กับนักศึกษา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพต้องพัฒนาทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ ดังนั้นครูผู้สอนที่ดีต้องสามารถนำความรู้ ทักษะ และเจตคติของตนเองมาพัฒนาอย่างมีความสุขได้ (สุไมปิลโป, 2559) ดังนั้นในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะในบทบาทของผู้เรียน และทักษะในบทบาทของครูในศตวรรษที่ 21 กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

2. ศึกษาเกี่ยวกับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่มีพื้นฐานลักษณะการเรียนรู้วิชาชีพครูแตกต่างกัน เช่น กลุ่มที่เรียนหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต/ศึกษาศาสตรบัณฑิต กับกลุ่มที่เรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู

เอกสารอ้างอิง

กฤษณา โลหการก. (2560). การศึกษาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชาวเขาเผ่าม้ง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดตาก. สืบค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม 2562, จาก edu.msu.ac.th/journal/home/journal_file/336.pdf

ชุตินา ลัจจามันท์. (2556). การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกลการรู้สารสนเทศสำหรับครูบรรณารักษ์. วารสารการวิจัย สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ, 6(2), 1-12.

ปรีดา กลั่นแก้ว. (2552). รูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนระดับมัธยมของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. ปริญญาดุษฎีศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

เป็รื่อง กิจรัตน์กร. (2554). รายงานการประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ เรื่อง การปฏิรูปการศึกษารอบสอง: การผลิตครูและการพัฒนาครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. สืบค้นเมื่อ 21 พฤษภาคม 2562, จาก www.mua.go.th

- มานิตย์ นาคเมือง. (2552). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะประจำสายงานครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. ปรินญาการศึกษาคุณูปการบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- รุ่ง แก้วแดง. (2546). ครูแห่งชาติ: เพื่อแก้ปัญหาครูไทยในอนาคต. สืบค้นเมื่อ 21 พฤษภาคม 2562, จาก www.drrung.com/article/page_articles17.html
- วาทัญญู ขลิบเงิน. (2554). คุณลักษณะและทักษะที่จำเป็นสำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในศตวรรษที่ 21. ปรินญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอชิป จิตตฤกษ์. (2554). ทักษะแห่งอนาคตใหม่: การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: Open Worlds.
- ศิริลักษณ์ นาทัน. (2550). การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อของโรงเรียนต้นแบบในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน. ปรินญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนีย์ ชัยสุขสังข์. (2557). กลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนเอกชนทางเลือก. ปรินญาครุศาสตร์คุณูปการบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ติรกันันท์. (2557). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุไม ปิลโบ. (2559). สมรรถนะ ทักษะและบทบาทครูไทยศตวรรษที่ 21. สืบค้นเมื่อ 21 พฤษภาคม 2562, จาก <https://drsumaibinbai.files.wordpress.com>
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2556). การพัฒนาวิชาชีพครูสู่ยุคปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2. เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาทางวิชาการ การพัฒนาครูทั้งระบบตามยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาทศวรรษที่ 2, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1-2.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 – 2559. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). สรุปผลการดำเนินงาน 9 ปี ของการปฏิรูปการศึกษา (2542 – 2551). กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- Burns, T., & Sinfield, S. (2004). *Teaching, learning and study skills: A guide for tutors*. Retrieved January 15, 2020, from <https://uk.sagepub.com/en-gb/eur/teaching-learning-and-study-skills/book226600>
- Derya, O. (2017). *The Relationship Between Pre-Service Teacher' Use of 21st Century Learner Skills and 21st Century Teacher Skills*. Computer Education and Instructional Technology: Adiyaman University.
- O'Brien, T. L. (2013). *The Development of critical thinking Skills*. Action Research seminar, Franklin Pierce University.

Pefianco, C. (2009). *Competency Standards for 21st Century Teacher in Southeast Asia*. Retrieved May 15, 2019, from <http://iflex.innotech.org/GURO21/module1/references.html>